

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูใหญ่ ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยเป็นดังนี้

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน
2. สัมภาษณ์ฝ่ายวิชาการและศึกษาดูงานอย่างไม่เป็นทางการในสำนักงานสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ซึ่งตั้งอยู่ในโรงเรียนอนุบาลพระยา-นาวินศูนย์พลโยธิน เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษา คือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่
 - 2.1 ผู้อำนวยการ ครูใหญ่และครูประจำชั้น ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 45 คน
 - 2.2 ผู้ปกครอง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองที่ระดับความถูกต้องแม่นยำและระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 33.87 จากตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (Krejcie และ Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์, 2540) ได้จำนวน 256 คน จากจำนวนผู้ปกครองทั้งสิ้น 754 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ผู้วิจัยทำการคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากหมายเลขตามรายชื่อเด็กจากทุกห้องเรียนของทุกศูนย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ชุด ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ 4 ชุด แบบสังเกต 1 ชุด และแบบสำรวจ 1 ชุด

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบ	กรอบแนวคิด
1. ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	1.1 การจัดสภาพแวดล้อม 1.2 การบริหารและการนิเทศ 1.3 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร 1.4 งบประมาณ
2. การเรียนการสอน	2.1 หลักสูตรหรือโครงการสอน 2.2 การจัดกิจกรรมการสอน 2.3 สื่อการสอน 2.4 การวัดและการประเมินผล 2.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.6 การเตรียมการสอน
3. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	3.1 ตารางกิจกรรมประจำวัน 3.2 การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 3.3 การจัดบริการสำหรับเด็ก
4. การทำงานร่วมกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน	4.1 สภาพและปัญหาของเด็ก ชุมชน และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 4.2 การคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการ 4.3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน 4.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

3. กำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ ดังเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล					
	แบบสัมภาษณ์			ผู้ปกครอง	แบบสังเกตการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอน และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	แบบสำรวจ สภาพแวดล้อม
	ผู้บริหาร	ครูใหญ่	ครู			
1. ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	/	/				/
2. การเรียนการสอน			/		/	
3. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก		/			/	
4. การทำงานร่วมกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน		/	/	/		

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พิริยะ-นาวิน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและโครงสร้างของ เครื่องมือ แบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้

4.2.1 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ชุด โดยลักษณะของแบบสัมภาษณ์มีการกำหนด

ข้อความไว้ล่วงหน้าอย่างแน่นอน ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพิริยะ-นาวิน

เรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพิริยะ-นาวิน แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เป็นการจดบันทึกข้อมูล

เกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ ชื่อ และตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ตอนที่ 3 ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนเป็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความเป็นมา จำนวนบุคลากร ระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนและอัตราส่วนต่อเด็ก การให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการบริจาคเงินสนับสนุนของผู้ปกครองข้อมูลซึ่งครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 3.1) การบริหารและการนิเทศ
- 3.2) การเตรียมและการพัฒนามูลฐาน
- 3.3) งบประมาณ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียน เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจใน การดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พิระยา-นาวิน ความต้องการความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียน

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ครูใหญ่ เรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพิระยา-นาวิน แบ่งเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เป็นการจดบันทึก ข้อมูลเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่ ชื่อและตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็ก แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความเป็นมา จำนวนบุคลากร ระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนและอัตราส่วนต่อเด็ก การให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการบริจาคเงินสนับสนุนของผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

- 4.1) การจัดสภาพแวดล้อม
- 4.2) การบริหารและการนิเทศ

4.3) การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร

4.4) งบประมาณ

ตอนที่ 5 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

5.1) ตารางกิจกรรมประจำวัน

5.2) การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

5.3) การจัดบริการสำหรับเด็ก

ตอนที่ 6 การทำงานร่วมกับกลุ่มเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

6.1) สภาพและปัญหาของชุมชน

6.2) การคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการ

6.3) การสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครอง และชุมชน

6.4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียน เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและสิ่งที่ควรปรับปรุงเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียน

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ครู เรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก

ด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวัน แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เป็นการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ ชื่อและตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์เป็นครูผู้สอน และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเรียน การสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ 3 การเรียนการสอน เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ การเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเนื้อหาดังนี้

3.1) หลักสูตรหรือโครงการสอน

3.2) การจัดกิจกรรมการสอน

3.3) สื่อการสอน

3.4) การวัดและการประเมินผลพัฒนาการเด็ก

3.5) กิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.6) การเตรียมการสอน

ตอนที่ 4 การทำงานร่วมกับกลุ่มเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน ครอบคลุม

เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของเด็กที่เข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็ก

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน

เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจและสิ่งที่ควรปรับปรุงใน

การปฏิบัติงานของครู และการดำเนินงานของศูนย์ ความต้องการความ

ร่วมมือในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก และข้อเสนอแนะแก่ครู

และผู้สนใจในการสอนเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียน

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เรื่องการศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับ

เด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวินแบ่งเป็น

4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ เป็นการจดบันทึกข้อมูล

เกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ และรายชื่อ ระดับชั้นของเด็กที่อยู่ในการดูแล

ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูล เกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะ

งานในหน้าที่รับผิดชอบ ช่วงเวลาการทำงาน และสถานภาพบิดา

มารดาของเด็ก

ตอนที่ 3 การทำงานร่วมกับกลุ่มเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นการสัมภาษณ์

ข้อมูลครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

3.1) สภาพและปัญหาการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง

3.2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

3.3) ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในการจัดการเรียน

การสอนของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน

4.2.2 แบบสังเกต จำนวน 1 ชุด คือ

ชุดที่ 5 แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิณแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการสังเกต เป็นการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ วัน เวลา สถานที่ และระดับชั้นที่ทำการสังเกต ตอนที่ 2 แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการ อบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้ คือ

- 2.1) แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ใช้บันทึกพฤติกรรม การปฏิบัติหน้าที่ ของครู โดยเริ่มตั้งแต่รับเด็กเป็นรายบุคคลจนถึงส่งเด็ก กลับบ้านหลังเลิกเรียน
- 2.2) แบบสำรวจการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ใช้ในการจำแนกประเด็นการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอนและ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

4.2.3 แบบสำรวจ จำนวน 1 ชุด คือ

ชุดที่ 6 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิณ โดยแบ่งหัวข้อการสังเกตเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจ เป็นการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ที่ทำการสำรวจ

ตอนที่ 2 แบบสำรวจสภาพแวดล้อมในสถานรับเลี้ยงเด็กครอบคลุม เนื้อหาดังนี้

- 2.1) สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน
- 2.2) สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

ตอนที่ 3 แผนผังการจัดห้องเรียน

ตอนที่ 4 แผนผังอาคารเรียน

5. ผู้วิจัยตรวจสอบเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือไปขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องและความเหมาะสมของการใช้ภาษา และ รับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำเครื่องมือที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try out) ในการสัมภาษณ์ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครอง การสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และ การสำรวจสภาพแวดล้อมกับโรงเรียนอนุบาลพระยา-นาวิน ที่อยู่ในการดูแลของพระยานุเคราะห์ มูลนิธิ ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานลักษณะเดียวกันกับสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน เพื่อดูความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการใช้ภาษาและเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
7. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงเครื่องมือแล้วนำไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
8. นำเครื่องมือมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และใช้เก็บข้อมูล

การเตรียมตัวเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยฝึกการสังเกตร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในการเรียนวิชาการศึกษารายบุคคล เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา
2. ผู้วิจัยทำความเข้าใจข้อคำถามในการสัมภาษณ์และประเด็นที่ทำการสังเกตอย่างละเอียดอีกครั้งก่อนลงมือเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยสอบถามและสำรวจภาพรวมของศูนย์ และสภาพชุมชนเพื่อปรับคำถามในการสัมภาษณ์ก่อนลงมือเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งจดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงประธานกรรมการพระยานุเคราะห์มูลนิธิ เพื่อความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.1 ผู้วิจัยส่งประวัติส่วนตัวของผู้วิจัยและตารางกำหนดการเก็บข้อมูลของศูนย์ต่าง ๆ ไปยังสำนักงานส่วนกลางของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน เพื่อขออนุญาตเวลาในการเก็บข้อมูลในการวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางเวลาการเก็บข้อมูล

สถานที่เก็บข้อมูล	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล
ศูนย์ลำปาง	7- 13 ธันวาคม 2545
ศูนย์เลย	14 - 20 ธันวาคม 2545
ศูนย์สกลนคร	21 - 25 ธันวาคม 2545
ศูนย์กาญจนบุรี	3 - 10 มกราคม 2546
ศูนย์อยุธยา	13 - 19 มกราคม 2546
ศูนย์ธาตุทอง	20 - 24 มกราคม 2546

2.2 ผู้วิจัยเดินทางเพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกตและการสำรวจด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลาศูนย์ละ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการเก็บข้อมูลของการวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีแก่บุคลากรของศูนย์ ขอความร่วมมือครูใหญ่และครูในการวางแผนร่วมกันในการเก็บข้อมูล เนื่องจากพื้นที่แต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะและผู้ปกครองอยู่ในแหล่งอาศัยที่แตกต่างกัน ก่อนลงมือเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลทั่วไปของศูนย์และสภาพชุมชนเพื่อปรับคำถามก่อนการสัมภาษณ์

2.2.1 การสัมภาษณ์ครูใหญ่ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ตามเวลาที่ครูใหญ่กำหนดนัดหมาย ซึ่งส่วนใหญ่นัดสัมภาษณ์นอกเวลางาน

2.2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ช่วงเวลากลางวันภายในห้องเรียนขณะเด็กนอนหลับ

2.2.3 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ช่วงเวลารับ-ส่งเด็กในแต่ละวันและลงเยี่ยมบ้านเพื่อทำการสัมภาษณ์ในกรณีที่ผู้ปกครองอยู่ห่างไกลหรืออยู่ในสภาพที่จำเป็นไม่สามารถเดินทางมารับ-ส่งเด็กได้ด้วยตนเอง

2.2.4 การสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และการอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้วิจัยทำการเลือกครูประจำชั้นแบบเจาะจงโดยพิจารณาจากครูที่มีประสบการณ์สอนอย่างน้อย 1 ปี ระดับละ 1 ห้องเรียนจาก 6 ศูนย์ จำนวน 32 คน ทำการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมห้องเรียนละ 1 วัน โดยเริ่มเมื่อผู้ปกครองมาส่งเด็กยังศูนย์ จนถึงรับเด็กกลับในเวลาเย็น

2.2.5 การสำรวจสภาพแวดล้อม ผู้วิจัยทำการสำรวจในวันแรกของการเก็บข้อมูลในแต่ละศูนย์ และทบทวนก่อนวันเดินทางออกจากศูนย์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและรายละเอียดของการจัดสภาพแวดล้อม

2.3 การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน โดยผู้วิจัย ติดต่อบุคลากร และทำการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

มีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลและประเด็นการสัมภาษณ์โดย ข้อมูลทั้งหมดของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง ส่วนหนึ่งได้นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงเป็นความถี่ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งได้นำมาสรุปเรียงเรียงตามประเด็นที่ศึกษา และนำเสนอรายละเอียดของข้อมูลเป็นความเรียง